

In'uniun per la protecziun dils utschals

Pressapauc 40 personas ein separticipadas il mardis sera a Castrisch all'orientaziun pertuccont la fundaziun d'ina uniun per la protecziun dils utschals en Surselva. Sco quei che Helen Riedi da Glion, ina dallas iniziantas di, ei igl interess e resun staus gronds, aschia che la fundaziun dall'uniun succeda el decuors digl atun.

HANS HUONDER/FMR

Ensemen cun *Selina Gartmann* da Val S. Pieder che habitescha medemamein a Glion, ha *Helen Riedi* arranschau la sera d'informaziun ella sala dil luvratori communal a Castrisch. La finamira da quella: eruir igl interess per fundar in'uniun per la protecziun dils utschals en Surselva sco secziun da BirdLife Grischun. «Nus essan fetg cuntents cul resun e havein saviu beneventar glied naven da Curaglia entochen Flem, giuvens e vegls», di Helen Riedi. Medemamein ei l'orientaziun vegnida visitada d'ina delegaziun da BirdLife Grischun culla presidenta *Michaela Bauer*, *Tom Bischoff* e *Benno Stanger*. Dalla partida ei era *Sergio Wellenzohn*, president dall'Uniun per la protecziun dils utschals Landquart staus presents.

Co vinavon?

«Sin fundament da quei bien resun cuntinuein nus ussa cullas preparativas per la radunonza da fundaziun», di Helen Riedi. Quella duei haver liug el decuors digl atun. 30 personas ein gia s'inscrettas sco commembers futurs. Medemamein dat ei interessents per la suprastanza. En in'emprema fasa vegn quella probablamein a consistier da Helen Riedi sco presidenta, Selina Gartmann sco actura ed Esther Perl sco cassiera. «Nus lessen lu aunc entginas personas sco suppleants ni menaders da resort, per exempel era sco agid per organiser projects ni excursiuns», di Helen Riedi. Bugen havessi ella era glied dil fatg ella suprastanza. Ina gruppa da lavur sefatschenta ils proxims meins dils detags dalla fundaziun, denter auter d'elavurar ils statuts per l'uniun. Da vart da BirdLife Grischun vegn l'iniziativa dalla Surselva beneventada: «Nus sustenin secapescha cun tutta forza quellas stentas da fundar in'uniun. Ei fuss in'ulteriura impurtona cuminonza d'engaschament en favur dils utschals el Grischun», di Michaela Bauer. Il mument dat ei el cantun

Helen Riedi (sen.) e Selina Gartmann – las iniziantas d'ina uniun per la protecziun dils utschals en Surselva.

FOTO MAD

Grischun treis uniuns regiunals: Landquart, Cuera, Engiadina e Tumliasca.

Utschals e lur vivonda

Per l'uniun futura duein ils utschals star el center, mo lu era tut quei ch'ei impurtont per ch'els sesentien bein. «Nus patertgein secapescha vid il spazi da viver, mo lu era la vivonda. Gest ils insects ein da gronda impurtonza pils utschals, pia l'entira biodiversitad», accentuescha Helen Riedi. Siu interess pils utschals ei naschius il temps da corona: «Quei temps sun jeu daventada pertscharta dalla varietad d'utschals che nus havein ed jeu hai entschiet ad identificar els sin fundament da lur cant. Quei ei stau pusseivel cun agid d'in'app ch'jeu hai cargau giu.» Ensemen cun siu consort hagi ella lu visitau in cuors cumbinaus cun duas

excursiuns a Cuera ed aschia seigi il plascher pil mund dils utschals carschius successivamein. Ad ina sera dil cuors seigi era il president dall'uniun da Landquart, Sergio Wellenzohn, staus presents e hagi relatau da sias experiencas: «Selina Gartmann ed jeu havein lu priu l'iniziativa da derasar l'idea per in'uniun per la protecziun dils utschals era en Surselva, damai che nus havein constatau ch'ei dar nuot semgiont cheu ella regiun. En entelgientscha cun BirdLife Grischun havein nus lu decidiu d'arranschar ina sera d'orientaziun.» Ina dallas finamiras dallas duas iniziantas ei era d'involver affons e giuvenils en damondas che pertuccan ils utschals. La preschientscha da glied da tuttas generaziuns alla sera d'informaziun muossa ch'igl interess da giuven e vegl ei facticamein avon maun.

«In rang el miez dalla tabella ed el final dil Cup grischun»

La squadra da Trun/Rabius ei semtgada pil campinadi da ballapei dalla 3. ligia. Cun pintgas excepziuns sepresenta ella ella formaziun digl onn vargau. La finamira dil club ei da terminar il campinadi primavera proxima sin in rang el miez dalla tabella. Cun risguard dils resultats digl onn passau ei quei realistic.

HANS HUONDER/FMR

En sesez havess l'emprema equipa dil Club da ballapei Trun/Rabius che dat il campinadi da ballapei en gruppaziun cun l'Uniun sportiva Danis-Tavanasa, da haver in niev trenader al tgamun. La primavera havevan ils giugadurs e responsabels numnadamein priu cumiau dil duo da trenaders *Donat Albin* e *Philippe Vincenz*. Igl ei denton buca vegniu aschia sco il club haveva sperau, numnadamein ch'ins anflin in ni danovamein in duo per quell'incumbensa. In tschuppel personas qualificadas pil post ein vegnidas contactadas dils responsabels dil club, mo tgi che ha buca dau canaster ha buca saviu surprendre il post per in motiv ni l'auter. Aschia ein Donat Albin e Philippe Vincenz decididi da cuntinuar. «Nus essan motivai e prompts da trenar l'equipa quest atun. In'entira stagiun ei buca nosa finamira, sin primavera sperein nus ch'il club hagi ina soluziun», di Donat Albin enviars la FMR. Els dus diregian l'equipa dapi la promoziun en 3. ligia avon biebeen treis onns. 2022/23 ei la quarta stagiun en seria che Trun/Rabius e Danis-Tavanasa dattan comunablamein cun ina squadra ella 3. ligia. Buca pli el team da trenaders ei *Sandro Tomaschett* ch'era responsabels pils golis.

Bun'equipa

Cun *Clau Berther* ha in giugadur da tschep calau da dar ballapei ell'emprema equipa. Pigl auter eis ella restada ensemen. Da niev vidlunder vegnan ils dus giuvens giugadurs *Robin Monn* e *Lucas Maissen*, omisidus han dau il campinadi

Il coach dall'emprema equipa da Trun/Rabius, Donat Albin, ei optimists per la stagiun da ballapei ch'entscheiva la fin d'jamna. FOTO HANS HUONDER

dalla 4. ligia igl onn vargau cun Danis-Tavanasa. «Els han in fetg bien potenzial», di Donat Albin. Anavos d'ina blessura ei *Orlando Monn* che ha munchentau il campinadi l'entira primavera. Cun 19 giugadurs ha il duo da trenaders in cader a disposiziun che duess danovamein saver compensar in ni l'auter giugadur blessau. Aschia ei quei il cass per l'entschatta dalla stagiun. *Livio Janka* vegn buca a saver dar igl emprem giug. «Il mument essan nus era lundervi d'anflar ina soluziun pil goli. *Maurizio Cathomas* ei blessaus e croda ora probabel per pli liung temps.» En giugs da preparaziun ha Trun/Rabius fatg buna pareta. Aschia ei vegniu gudignau denter auter encunter Lumnezia e Schlarigna. Il giug dalla prerunda dil Cup svizzer il mardis sera ordeifer encunter Bogn Ragaz ha Trun/Rabius gudignau cun 7:6 sunter penalists.

Il Cup grischun sco finamira

Da principi ha Trun/Rabius duas finamiras pil campinadi vegnent: Seplazzar el miez dalla tabella dalla 3. ligia e contonscher il final dil Cup grischun. «Il quart-final dil Cup grischun dein nus a Vaz-sut. Ina victoria encunter quei adversari dalla 4. ligia ei segiramein pusseivla. Lu fussen nus gia el miez-final, pia mo in giug pli naven dil final», di Donat Albin e puntuescha: «Ei fuss schon bi d'esser el final dil Cup grischun.» Per contonscher quellas duas finamiras vulan ils dus trenaders aunc migliurar surtut la constanza dall'equipa: «El campinadi passau havein nus pliras ga buca saviu dar constant sur 90 minutas. Ina fetg buna mesadad e lu puspei ina mediocra. Ella defensiva stein nus relativamein compact, persunter ha l'offensiva buca adina funcziunau. Questa stagiun sperein nus che quei seigi meglier.» La gruppa 1 dalla 3. ligia consista uss da pliras equipas novas che han dau ils davos onns ella gruppa 2, aschia pliras dil Principadi dil Liechtenstein: «Ei vegn segiramein buca ad esser pli sempel, mo persunter sperel jeu pli attractiv.» Duess Trun/Rabius mussar el campinadi vegnent prestaziuns constantas sco igl atun 2021, lu astgan ils aspecturs a Pustget selegrar sin bunas scuntradas. «Impedir lein nus en mintga cass ina seria da giugs fleivels sco la primavera vargada», di Donat Albin. Igl emprem giug dumengia sunter miezdi absolve Trun/Rabius a casa encunter Triesenberg. Gia ella secunda runda suonda lu igl emprem derbi sursilvan encunter Schluen Glion.

LAAX

Il curtgin da troccas dall'artista Niki de Saint Phalle vegn tematisaus ella Cularta a Laax.

FOTO MAD

Il curtgin da troccas

La Cularta da Laax tematisescha l'artista Niki de Saint Phalle e siu curtgin da troccas ella Toscana. En siu referat explichescha igl artist ed intermediatur d'art *Remo Albert Alig* il vendergis proxim il «Giardino dei Tarochi». In parc da sculpturas realisau dalla artista cun agid da siu partenari, igl artist Jean Tinguely. Realisau il parc da sculpturas ella Toscana ha l'artista naven digl onn 1979. Dapi igl onn 1998 ei il parc da sculpturas aviarts alla publicitad. L'occurrnza ella Cularta a Laax dil vendergis proxim entscheiva allas 19.00. Ils organisaturs giavischan d'annunziar la participaziun via info@cularta.ch. (cdm/fmr)

FLEM

Il territori dil glatscher da Segnas.

FOTO MAD

Anflau ina bara sin il glatscher da Segnas

Sur Flem ella regiun da Sardona han ins anflau la bara d'in um che valeva sco sparius el cantun Turitg. Quei ha la polizia cantunala communicau mardis avonmiezgi. La davosa ga eis igl um vegnius vesius avon in'jamna a Turitg. La bara ei vegnida anflada mardis avonmiezgi tier in sgol al pei dil Surenjoch che sesanfla denter il Piz Sardona ed il Piz Segnas. Sco la polizia communichescha hagi dau indezis che igl um pudess esser da viadi ella regiun da Sardona. Perquai eis vegniu lantschau in'acziun dad anflar el ensemen cull'aviatica militar. Igl um seigi probabel crudaus sur ina costa el glatscher da Segnas. (rtr/fmr)

GLION

Il niev cudisch da Donat Caduff.

FOTO MAD

Presentaziun dil niev cudisch da Donat Caduff

Tgei schengetg survegn igl «habitont digl onn»? En tgei color duei vegnir colurau la nova staziun dalla posta? Il cudisch e project da tribuna «Das Gelbe des Eis» da *Donat Caduff* presenta ina collascha da texts da rapports da radunonzas communalas grischunas. La fin dil meins ha liug ina prelecziun cun musica el Cinema sil Plaz a Glion cun igl autur sursilvan. Dalla partida ei era il schurnalist *Claudio Spescha* e per la musica procuran *Curdin* e *Domenic Janett*. L'occurrnza ei il venderdis, ils 26 d'ost 2022 allas 20:15 sin la tribuna dal Cinema sil Plaz. (cdm/fmr)